

Συμβούλιο της Επικρατείας: 2110/1989 (Τμ. Α')

Πηγή: Ε.Δ.Κ.Α. ΛΒ' 1990, σ. 24

Περίληψη: Οι ασφαλισμένοι ΙΚΑ δικαιούνται συντάξεως αναπηρίας εφ' όσον συμπληρώνουν ένα αριθμό ημερών και δεν μπορούν να κερδίζουν από την εργασία τους πέραν ορισμένου ποσοστού, λόγω παθήσεως θμηνης τουλάχιστο διαρκείας κατ' ιατρική πρόβλεψη. Δεν απαιτούνται χρονικές προϋποθέσεις σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος, ακόμη και όταν η βλάβη επήλθε λόγω προηγούμενης κατάστασης της υγείας, η οποία όμως δεν εμπόδιζε την παροχή εργασία μέχρι του ατυχήματος. Τα ποσοστά της προϋπάρχουσας και της επιγενομένης αναπηρίας συνεκτιμώνται χωριστά. Αναίρεση αποφάσεως η οποία παρέλειψε να αναφερθεί με συγκεκριμένες σκέψεις για τις συνθήκες αγοράς εργασίας.

Απόφαση Δικαστηρίου

Πρόεδρος: κ. ΧΡ. ΦΑΤΟΥΡΟΣ

Εισηγητής: κ. Δ. ΣΚΑΛΤΣΟΥΝΗΣ

Δικηγόροι: κ.κ. Α. Κουσαβίνης, Ι. Ευαγγελόπουλος

Επειδή από τις διατάξεις του άρθρου 28 παρ.1β και 2 του α.ν. 1846/1951 (Α179), όπως η πρώτη αντικαταστάθηκε τελικά από το άρθρο 41 του ν. 1539/1965 (Α 64) και η δεύτερη τροποποιήθηκε με το άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 4476/1965 (Α 103) προκύπτουν τα ακόλουθα: Ο ασφαλισμένος του ΙΚΑ δικαιούται, εφ' όσον έχει συμπληρώσει ένα ελάχιστο αριθμό ημερών εργασίας, να λάβει σύνταξη λόγω αναπηρίας. Τη σύνταξη αυτή δικαιούται αν λόγω παθήσεως ή βλάβης ή εξασθενήσεως σωματικής ή πνευματικής, εξάμηνης τουλάχιστον διαρκείας σύμφωνα με ιατρική πρόβλεψη, δεν μπορεί να κερδίζει, ασκώντας εργασία που ανταποκρίνεται στις δυνάμεις, τις ικανότητες, τη μόρφωση και τη συνηθισμένη επαγγελματική του απασχόληση, περισσότερο από το ένα τρίτο των όσων συνήθως κερδίζει στην ίδια περιφέρεια και επαγγελματική κατηγορία ένας σωματικά και πνευματικά υγιής άνθρωπος με την ίδια μόρφωση. Αν ο ασφαλισμένος μπορεί να κερδίζει περισσότερο από το ένα τρίτο, όχι όμως και από τα δύο τρίτα των όσων

κερδίζει αντίστοιχα ο υγιής άνθρωπος, δικαιούται να λάβει επίδομα αναπροσαρμογής για δύο το πολύ έτη. Μετά την πάροδο της διετίας, εφ' όσον δεν μπορεί πλέον να κερδίζει περισσότερο από τα μισά των όσων κερδίζει ο υγιής άνθρωπος, δικαιούται να λάβει σύνταξη μερικής αναπηρίας, που είναι ίση με τα 75% της σύνταξης ολικής αναπηρίας. Εξ άλλου, σύμφωνα με τις ίδιες διατάξεις του α.ν. 1846/1951, σε συνδυασμό προς τα άρθρα 6 παρ.1, 14 παρ.4, 16, 27 και επ. του καν. Ασφαλ. Αρμοδ. ΙΚΑ (ΑΥΕ 57440/13.1.1938, Β.33), προκειμένου να διαπιστωθεί η συνδρομή των όρων και προϋποθέσεων για να απονεμηθεί σύνταξη ολικής ή μερικής αναπηρίας ή να χορηγηθεί επίδομα αναπροσαρμογής, αποφαινόνται πρώτα οι αρμόδιες υγειονομικές επιτροπές και, στη συνέχεια, τα αρμόδια ασφαλιστικά όργανα. Οι υγειονομικές επιτροπές διαπιστώνουν από ιατρική άποψη τη φύση, τα αίτια, την έκταση και τη διάρκεια της σωματικής ή πνευματικής πάθησης του ασφαλισμένου. Η κρίση τους αυτή, όταν αιτιολογείται κατάλληλα, δεσμεύει, ως προς το σημείο τούτο, τα ασφαλιστικά όργανα και τα επιλαμβανόμενα σε περίπτωση αμφισβήτησης διοικητικά δικαστήρια, τα οποία, αποφαινόνται αιτιολογημένα για τη συνδρομή των προϋποθέσεων συνταξιοδότησης του ασφαλισμένου από ασφαλιστική άποψη, εν όψει και του επαγγέλματος, της ηλικίας, της μόρφωσής του, της δυνατότητάς του να προσαρμοσθεί στο προηγούμενο επάγγελμά του ή σε άλλο παρεμφερές που θα ανταποκρίνεται στις δυνάμεις του, καθώς και των συνθηκών στην αγορά εργασίας στο συγκεκριμένο τόπο και χρόνο.

Επειδή, εξ άλλου, σύμφωνα με το ως άνω άρθρο 28 του α.ν. 1846/1951, σε συνδυασμό με το άρθρο 34 παρ.1 του νομοθετήματος αυτού, ο ασφαλισμένος του ΙΚΑ δικαιούται να λάβει σύνταξη λόγω αναπηρίας από εργατικό ατύχημα, χωρίς να συντρέχουν οι απαιτούμενες κατ' αρχήν χρονικές προϋποθέσεις που προαναφέρθηκαν, εφόσον, σύμφωνα με την ιατρική κρίση των υγειονομικών οργάνων του Ιδρύματος, υπέστη λόγω βιαίου συμβάντος που επήλθε κατά την εκτέλεση της εργασίας του ή εξ αφορμής αυτής, βλάβη της υγείας που επάγεται βιοποριστική του ανικανότητα σε ποσοστό που δικαιολογεί την παροχή. Κατά την έννοια των διατάξεων αυτών, ο ασφαλισμένος του ΙΚΑ δικαιούται να λάβει ασφαλιστική παροχή λόγω αναπηρίας από εργατικό ατύχημα, όχι μόνο όταν η βλάβη από το ατύχημα επέφερε καθ' εαυτή την αναπηρία του σε ποσοστό που δικαιολογεί τη

χορήγηση της παροχής, αλλά και όταν η βλάβη από το ατύχημα επέφερε το ίδιο αποτέλεσμα λόγω της προηγούμενης γενικότερης κατάστασης της υγείας του ασφαλισμένου, η οποία όμως δεν τον εμπόδιζε να εργαστεί μέχρι την επέλευση του ατυχήματος (ΣΤΕ 3331/1986)

(Ακολουθεί το πραγματικό)

Επειδή προβάλλεται με την κρινόμενη αίτηση ότι παρά το νόμο το δικαστήριο της ουσίας προκειμένου να εκφέρει κρίση περί της ασφαλιστικής αναπηρίας του αναιρεσειόντος, δεν προσμέτρησε την προϋπάρχουσα υγειονομική του αναπηρία (ποσοστό 50%) στην επιγενόμενη λόγω του εργατικού ατυχήματος (ποσοστό 15%). Ο λόγος αυτός στηρίζεται σε εσφαλμένη προϋπόθεση. Πράγματι, όπως προκύπτει από το σκεπτικό της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης, η αναφορά στα ως άνω ποσοστά της υγειονομικής αναπηρίας του ασφαλισμένου δεν έχει την έννοια ότι τα ποσοστά αυτά ελήφθησαν υπόψει χωριστά, αλλά ότι συνεκτιμήθηκαν συνολικά, προκειμένου να συναχθεί η κρίση για την εν γένει ικανότητά του για εργασία (πρβλ. ΣΤΕ 3559/1987).

Επειδή προβάλλεται περαιτέρω ότι η αναιρεσιβαλλομένη απόφαση δεν είναι νόμιμα αιτιολογημένη, επειδή κατέληξε στο συμπέρασμά της χωρίς να λάβει υπόψη τις παθήσεις του αναιρεσειόντος, τα υπόλοιπα υποκειμενικά στοιχεία κρίσης (ηλικία, μόρφωση, επάγγελμα) καθώς και τις υπάρχουσες συνθήκες στην αγορά εργασίας. Ο λόγος κατά το μέρος που αναφέρεται στις παθήσεις, την ηλικία, τη μόρφωση και το επάγγελμα του ασφαλισμένου στηρίζεται σε εσφαλμένη προϋπόθεση, εφόσον, όπως προαναφέρθηκε, η αναιρεσιβαλλομένη απόφαση συνεκτιμά τα στοιχεία αυτά προκειμένου να διαμορφώσει την κρίση της. Κατά το μέρος όμως που ο λόγος αναφέρεται στις υπάρχουσες συνθήκες στην αγορά εργασίας προβάλλεται βάσιμα. Πράγματι, η αναιρεσιβαλλομένη απόφαση δεν αναφέρεται με συγκεκριμένες σκέψεις, εν όψει μάλιστα και της συνολικής (εκ του ατυχήματος και των προϋφισταμένων παθήσεων) καταστάσεως της υγείας του ασφαλισμένου, στις συνθήκες αγοράς εργασίας, οι οποίες υπήρχαν στην περιοχή της Αθήνας κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα, και ως εκ των οποίων αυτός δεν κωλύεται, παρά την προαναφερθείσα συνολική κατάσταση της υγείας του, να εξεύρει βιοποριστική απασχόληση, παρά το ότι ο αναιρεσειών είχε προβάλει σχετικούς ισχυρισμούς με την προσφυγή και το υπόμνημά του στο δικαστήριο

της ουσίας (ΣΤΕ 1204/1987). Εν όψει τούτων η αναιρεσιβαλλομένη απόφαση είναι πλημμελώς αιτιολογημένη και πρέπει να αναιρεθεί, η δε υπόθεση που χρειάζεται διευκρίνιση κατά το πραγματικό, να παραπεμφθεί στο αρμόδιο διοικητικό πρωτοδικείο για νέα κρίση. (Αναιρεί την 10.044/87 Τριμ. Δ. Πρωτ. Αθηνών).

ΣΧΕΤΙΚΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ: Ότι υφίσταται εργατικόν ατύχημα και όταν η βλάβη επήλθε λόγω προϋφισταμένης καταστάσεως υγείας, η οποία, όμως, δεν εμπόδιζε εργασία, μέχρι του συμβάντος βλ. ΣΕ 4501/1983, ΣΕ 5083/83 ΕΔΚΑ 1984 σελ. 417, 426, ΣΕ 3261/85, ΕΔΚΑ ΚΗ (1986) σελ.150, ΣΕ 114/1981 ΕΔΚΑ ΚΓ (1981) σελ. 484 κ.α.